

Arvioitavat kokonaisuudet: Lasten hammashoito

EPA – Lapsen BW-kuvaus polikliinisella käynnillä	2
EPA – Resiini-infiltraatio.....	4
EPA - maitomolaarin pulpotomia.....	6
EPA – Teräskruunu	8
EPA – Pitkäaikaissairaana lapsen poliklinikkakäynti	10

EPA – Lapsen BW-kuvaus polikliinisella käynnillä

Lyhyt kuvaus

Hereillä olevalle lapselle tehdään BW-tutkimus, löydökset tulkitaan ja huomioidaan osana lapsen suun ja hampaiden hoidon suunnitelmaa.

Määritelmä ja rajoitukset

- erikoistuva hammaslääkäri osaa arvioida, milloin kuvaus on indikoitu ja kyseisen lapsen kohdalla oikea kuvantamistapa
- suoriutuu teknisesti hyvin toimenpiteestä lapsen ko-operaation puitteissa eli ei tee tarpeettomasti lähetettä PTG-kuvaukseen tai jätä indikoitua kuvausta tekemättä

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- kuvaus ilman oikeutusta (altistus ionisoivalle säteilylle)
- kariksen diagnosoimatta jääminen esim. approksimaalisen päällekkäin kuvautumisen vuoksi tai puutteellisen kuvan tulkinnan vuoksi

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- oma osaaminen ja tiedonhallinta
- vuorovaikutustaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- potilasasiakirjoihin ja aiempiin rtg-tutkimuksiin tutustuminen
- kliininen tutkimus ja kuvauksen oikeutuksen arviointi
- kuvausindikaation kirjaaminen
- potilaan huomioiminen ikään sopivalla tavalla
- teknisesti oikein suoritettu kuvaus adekvaatilla reseptorikoolla
- löydösten osaava tulkinta ja kirjaus
- löydösten huomioiminen hoitosuunnitelmassa
- löydösten huomioiminen yksilöllisen tarkastusvälin suunnittelussa

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- kuvien ja kirjausten läpikäyminen, tarvittaessa ohjaajan kanssa
- kirjallisuuteen ja ohjeisiin perehtyminen (STUK, Käypä Hoito)

Arviointimenetelmät

- arviointilomake: itsearviointi ja arviointikeskustelu

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

1. – 3. vuosi. Riippuu polikliinisen toiminnan määrästä ja luonteesta.

- Tämä EPA tehdään koejaksolla, jos koejakso tehdään perusterveydenhuollossa.
- Vaadittava osaamisen taso on **4** eli toiminta ilman ohjausta. Erikoistuva suorittaa tehtävän itsenäisesti.
- sama osaamisen taso vaaditaan sekä koejaksolla että myöhemmin
- jos taso 4 saavutetaan jo koejaksolla tehtävässä EPA:ssa, tehtävää ei tarvitse tehdä uudelleen myöhemmin koulutuksen aikana.

Kirjallisuus

1. Hintze H, Espelid I. Radiographic examination and diagnosis. Kirjassa: Koch G, Poulsen S, Espelid I, Haubek D. (toim.). Pediatric Dentistry. 3. painos. Wiley Blackwell 2017. Ss 75 – 86.
2. Julihn A, Grindefjord M, Espelid I. Diagnosis and management of dental caries. Kirjassa: Koch G, Poulsen S, Espelid I, Haubek D. (toim.). Pediatric Dentistry. 3. painos. Wiley Blackwell 2017. Ss 130 – 160.

EPA – Resiini-infiltraatio

Lyhyt kuvaus

Resiini-infiltraatio huomioidaan osana lapsen ja nuoren suun ja hampaiden kokonaishoitosuunnitelmaa. Toimenpide tehdään oikean diagnoosin perusteella ja suoritetaan teknisesti oikein hampaiden vapaille pinoille tai approksimaalipinoille.

Määritelmä ja rajoitukset

- erikoistuva hammaslääkäri osaa arvioida, milloin resiini-infiltraatio on indikoitu
- erikoistuva hammaslääkäri suoriutuu teknisesti toimenpiteestä potilaan ko-operaation puitteissa

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- puutteet diagnostiikassa
- puutteet teknisessä osaamisessa (hapon aiheuttamat vauriot limakalvolle mahdollisia)

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- oma osaaminen ja tiedonhallinta
- vuorovaikutustaidot
- terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- potilasasiakirjoihin ja rtg-tutkimuksiin tutustuminen
- potilaan kliininen tutkimus
- potilaan huomioiminen ikään sopivalla tavalla
- teknisesti oikein suoritettu toimenpide
- toimenpiteen indikaation ja suoritettun toimenpiteen kirjaaminen
- toimenpiteen onnistumisen ja vaikuttavuuden seuranta ja huomioiminen yksilöllisen tutkimusvälin suunnittelussa

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- toimenpiteen ja kirjausten läpikäyminen, tarvittaessa ohjaajan kanssa
- kirjallisuuteen ja ohjeisiin perehtyminen (toimenpiteeseen liittyvät tutkimusraportit ja muut julkaisut, Käypä Hoito)

Arviointimenetelmät

- arviointilomake: itsearviointi ja arviointikeskustelu

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

1. – 3. vuosi. Riippuu polikliinisen toiminnan määrästä ja luonteesta.

- Tämä EPA tehdään koejaksolla, jos koejakso tehdään perusterveydenhuollossa.
- koejakson aikana edellytettävä taso on **3** (toiminta epäsuoran ohjauksen alaisena). Erikoistuva hammaslääkäri suorittaa tehtävän itsenäisesti, mutta ohjaaja pystyy tulemaan apuun nopeasti.
- Erikoistumisen aikana edellytetään saavutettavaksi taso **4**. Erikoistuva suorittaa tehtävän itsenäisesti.
- jos taso 4 saavutetaan jo koejaksolla tehtävässä EPA:ssa, tehtävää ei tarvitse tehdä uudelleen myöhemmin koulutuksen aikana.

Kirjallisuus

1. Borges AB, Caneppele TM, Masterson D, Maia LC. Is resin infiltration an effective esthetic treatment for enamel development defects and white spot lesions. A systematic review. *Journal of Dentistry* 2017 Jan;56:11-18. doi: 10.1016/j.jdent.2016.10.010.
2. Doméjean S, Ducamp R, Léger S, Holmgren C. Resin infiltration of non-cavitated caries lesions: a systematic review. *Medical Principles and Practice* 2015;24(3):216-221. doi: 10.1159/000371709.
3. Ekstrand KR, Zero DT, Martignon S, Pitts NB. Lesion activity assessment. *Monographs in Oral Sciences* 2009;21:63-90. doi: 10.1159/000224213.

EPA - maitomolaarin pulpotomia

Lyhyt kuvaus

- Erikoistuva hammaslääkäri tekee lapselle maitoposkihampaaseen pulpotomian. Toimenpide tehdään oikean diagnoosin perusteella ja suoritetaan teknisesti oikein.

Määritelmä ja rajoitukset

- erikoistuva hammaslääkäri osaa arvioida, milloin pulpotomia on indikoitu
- lapsi voi olla nukutettu tai hereillä
- erikoistuva hammaslääkäri suoriutuu teknisesti toimenpiteestä huomioiden potilaan kooperaation

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- anamnestisiin tietoihin perehtyminen puutteellista, jolloin hammashoito voi aiheuttaa lapselle vakavan komplikaation tai hoitovirheen
- toimenpide, kun indikaatiot eivät täyty, voi johtaa infektion leviämiseen ja vaikutukseen kehityksessä olevaan pysyvään hampaaseen
- puutteet teknisessä osaamisessa aiheuttavat kivun lisäksi infekti- ja resorptioriskin ja riskin hampaan menettämiseen

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Yhteistyötaidot
- Vuorovaikutustaidot
- Tiedonhallinta ja oppiminen
- Terveyden edistäminen

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Ennen toimenpidettä:
- Potilasasiakirjoihin ja rtg-tutkimuksiin tutustuminen
- Potilaan kliininen tutkimus ja oikean diagnoosin teko

- Toimenpiteen aikana:
- Potilaan huomioiminen ikään sopivalla tavalla
- Puudutuksesta ja aseptiikasta huolehtiminen
- Kariuksen poistaminen tarvittaessa
- Pulpakudoksen poistaminen juurikanavien suille saakka
- Verenvuodon tyrehtymisestä huolehtiminen

- Pulpakavumin täyttäminen asianmukaisella materiaalilla huomioiden materiaalin vaatima kovettumisaika
- Hampaan (alustavasta) restauroinnista huolehtiminen
- Toiminta työparia kohtaan ammattimaista
- Toimenpiteen jälkeen:
- Jälkiohjeistuksesta huolehtiminen
- Indikaation ja suoritettun toimenpiteen kirjaaminen
- Jatkoseurannasta huolehtiminen ja lopullisen restauraation suunnittelu

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- toimenpiteen ja kirjausten läpikäyminen, tarvittaessa ohjaajan kanssa
- kirjallisuuteen perehtyminen

Arviointimenetelmät

- arviointilomake: itsearviointi ja arviointikeskustelu

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

1. – 3. vuosi. Riippuu polikliinisen toiminnan määrästä ja luonteesta.

- Tämä EPA tehdään koejaksolla, jos koejakso tehdään erikoissairaanhoidossa.
- koejakson aikana edellytettävä taso on **3** (toiminta epäsuoran ohjauksen alaisena). Erikoistuva hammaslääkäri suorittaa tehtävän itsenäisesti, mutta ohjaaja pystyy tulemaan apuun nopeasti.
- Erikoistumisen aikana edellytetään saavutettavaksi osaamisen taso **5** (kyky toimia ohjaajana). Erikoistuva suorittaa tehtävän itsenäisesti ja pystyisi tarvittaessa ohjaamaan itseään kokemattomampia kollegoita.
- jos taso 5 saavutetaan jo koejaksolla tehtävässä EPA:ssa, tehtävää ei tarvitse tehdä uudelleen myöhemmin koulutuksen aikana.

Kirjallisuus

Duggal MS, Nazzal H. Endodontic management of primary teeth. Kirjassa: Koch G, Poulsen S, Espelid I, Haubek D. (toim.). Pediatric Dentistry. 3. painos. Wiley Blackwell 2017. Ss 207 – 214.

Mahoney E, Cameron AC. Pulp therapy for primary and immature permanent teeth. Kirjassa: Cameron A (toim.). Handbook of Pediatric Dentistry. 5. painos. Elsevier 2021. Ss 130 – 151.

EPA – Teräskruunu

Lyhyt kuvaus

Erikoistuva hammaslääkäri sovittaa ja sementoi maitohampaaseen tai pysyvään hampaaseen teräskruunun perinteisellä tekniikalla.

Määritelmä ja rajoitukset

- erikoistuva hammaslääkäri osaa arvioida, milloin toimenpide on indikoitu, ja suoriutuu teknisesti hyvin toimenpiteestä lapsen ko-operaation puitteissa
- lapsi voi olla nukutettu tai hereillä
- mahdollinen edeltävä pulpotomia jätetään arvioimatta tai voidaan arvioida erillisenä EPA:na

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- Jos toimenpide on puutteellinen tai väärin tehty, teräskruunu on väärän kokoinen, sementoitu väärin tai se ei istu purentaan riittävän hyvin, toimenpide voidaan joutua uusimaan aiheuttaen siten potilaalle haittaa, naapurihampaan puhkeaminen voi häiriintyä, hoidetun hampaan tai parodontiumin ennuste heikkenee ja/tai potilaan purenta voi muuttua ei-toivotusti.
- Lapsi voi sovitussvaiheessa niellä tai aspiroida teräskruunun.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Oma osaaminen ja tiedonhallinta
- Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen
- Ammatillisuus
- Yhteistyötaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tekee hampaalle oikean diagnoosin
- Valitsee oikein perustellen hoitosuunnitelmaksi teräskruunutuksen
- Tarvittaessa preparoi kariuksen ja tekee alustäytteen
- Tekee hampaalle tarvittavat hionnat teräskruunun asetusta varten
- Valitsee hampaalle oikean mallisen ja kokoisin teräskruunun
- Sovittaa teräskruunua hampaalle
- Varmistaa teräskruunun istuvuuden hampaalle
- Varmistaa teräskruunun sopivuuden purentaan
- Tarvittaessa leikkaa ja muotoilee teräskruunua
- Tarvittaessa viimeistelee teräskruunun reunan karborundum-poralla
- Sementoi teräskruunun adekvaatisti

- Poistaa sementtiylimäärät
- Toimii työparia kohtaan ammattimaisesti

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Itsenäinen opiskelu (teräskruunun käyttöindikaatiot, opas teräskruunun asetukseen, Käypä Hoito)
- seniorin seuraaminen ja itsenäinen harjoittelu
- kouluttajan havainnointiin perustuva ohjaus

Arviointimenetelmät

- arviointilomake perustuen ohjaajan neliportaiseen havainnointiin

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

- Tämä EPA tehdään koejaksolla, jos koejakso tehdään erikoissairaanhoidossa.
- koejakson aikana edellytettävä taso on **3** (toiminta epäsuoran ohjauksen alaisena). Erikoistuva hammaslääkäri suorittaa tehtävän itsenäisesti, mutta ohjaaja pystyy tulemaan apuun nopeasti.
- Erikoistumisen aikana edellytetään saavutettavaksi osaamisen taso **5** (kyky toimia ohjaajana). Erikoistuva suorittaa tehtävän itsenäisesti ja pystyisi tarvittaessa ohjaamaan itseään kokemattomampia kollegoita.
- jos taso 5 saavutetaan jo koejaksolla tehtävässä EPA:ssa, tehtävää ei tarvitse tehdä uudelleen myöhemmin koulutuksen aikana.

Kirjallisuus

1. Amlani DV, Brizuela M. Stainless steel crowns in primary dentition. StatPearls. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK574547/>
 2. Espelid I, Haubek D, Jälevik B. Developmental defects of the dental hard tissues. Kirjassa: Koch G, Poulsen S, Espelid I, Haubek D. (toim.). Pediatric Dentistry. 3. painos. Wiley Blackwell 2017. Ss 261 –290.
 3. Julihn A, Grindefjord M, Espelid I. Diagnosis and management of dental caries. Kirjassa: Koch G, Poulsen S, Espelid I, Haubek D. (toim.). Pediatric Dentistry. 3. painos. Wiley Blackwell 2017. Ss 130 – 160.
-
-

EPA – Pitkäaikaissairaahan lapsen poliklinikkakäynti

Lyhyt kuvaus

Erikoistuva hammaslääkäri tutkii pitkäaikaissairaahan lapsen suun ja hampaiston. Lapsen sairaus ja sen yhteys hampaiston kehitykseen, suunterveyteen ja laadittavaan hoitosuunnitelmaan tulee huomioida.

Määritelmä ja rajoitukset

- osaa ydinasiat lapsen sairaudesta ja sen hoidosta
- ymmärtää sairauden mahdolliset vaikutukset hampaiston kehitykseen, suunterveyteen ja hammashoittoon
- ymmärtää suunterveyden ja hammashoidon mahdolliset vaikutukset sairauteen
- osaa konsultoida ohjeiden ja neuvojen saamiseksi
- osaa toimia moniammatillisen tiimin jäsenenä
- ymmärtää lapsen sairauden aiheuttamat haasteet perheessä

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- hammashoito ajoittuu sairauden kannalta sopimattomaan kohtaan, mikä voi hankaloittaa ja/tai pitkittää sairauden hoitoa
- tarpeellinen mikrobilääkeprofylaksia jää antamatta, mikä voi johtaa endokardiittiin tai muuhun infektiin
- sairauteen perehtyminen on puutteellista, jolloin hammashoito voi aiheuttaa lapselle vakavan komplikaation tai hoitovirheen
- sairauteen perehtyminen on puutteellista, jolloin sairauteen liittyvät suumuutokset jäävät huomioimatta
- sairauteen perehtyminen on puutteellista, jolloin suunterveyden ja hammashoidon vaikutus sairauteen jää huomioimatta

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- oma osaaminen ja tiedonhallinta
- vuorovaikutustaidot
- terveyden edistäminen
- lääketieteellinen osaaminen
- yhteistyötaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Valmistautuminen poliklinikkakäyntiin

- potilasasiakirjoihin tutustuminen
- lisätiedon hankkiminen (kirjallisuus ja konsultointi)
- mahdollisten aiempien tutkimustulosten läpikäynti (röntgenkuvat, laboratoriotulokset)

Poliklinikkakäynti

- anamneesin tarkentaminen (ikä huomioiden potilaalta/vanhemmilta)
- suun ja hampaiston kliininen tutkiminen, tarvittavat röntgenkuvat ja/tai valokuvat
- osaa kiinnittää huomion sairauden kannalta olennaisiin löydöksiin suussa
- osaa määrätä tarvittavat jatkotutkimukset ja seurantakäynnin ajankohdan
- suunnittelee jatkohoidon tarvittaessa erikoislääkärinä ja/tai erikoishammaslääkärinä konsultoiden
- osaa laatia tarvittavat lähetteet
- osaa antaa ohjeistusta lapsen suun omahoitoon lapsen sairaus huomioiden

Poliklinikkakäynnin jälkeen

- osaa laatia tarvittavat potilaskertomusmerkinnät
- huolehtii tiedon siirtymisestä yhteistyötahoille

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- vastaanottotilanteiden seuraaminen
- potilasasiakirjoihin perehtyminen
- kirjallisuuteen perehtyminen

Arviointimenetelmät

- arviointilomake ja ohjauskeskustelu

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

2.– 3. vuosi. Riippuu polikliinisen toiminnan määrästä ja luonteesta.

Vaadittava osaamisen taso on **4** eli toiminta ilman ohjausta, erikoistuva hammaslääkäri suorittaa tehtävän itsenäisesti.

Kirjallisuus

1. Koch G, Poulsen S, Espelid I, Haubek D. (toim.). Pediatric Dentistry. 3. painos. Wiley Blackwell 2017.
2. Rajantie Jukka, Heikinheimo Markku, Renko Marjo (toim.). Lastentaudit. 6. painos. Duodecim 2016.
3. Orphanet. <https://www.orpha.net/consor/cgi-bin/index.php>